

Vrijheid, heiligheid en toewijding – het ritme van Gods Koninkrijk

1. Leviticus 25 — *Sabbatjaar en Jubeljaar: God is Eigenaar, wij zijn beheerders*

Sabbatjaar (jaar 7)

- Het land moet rusten; geen zaaien, geen oogsten.
- Wat vanzelf groeit is voor iedereen: arme, vreemdeling, dier.
- Doel: vertrouwen leren — **voorziening komt van God**, niet van menselijke controle.

Jubeljaar (jaar 50)

- Na zeven sabbatscycli (7×7) klinkt de sjofar op Jom Kippoer.
- **Vrijlating van slaven, terugkeer van land aan oorspronkelijke families, opheffing van schulden.**
- Land kan niet definitief verkocht worden, want:
    “Het land is van Mij; jullie zijn vreemdelingen en bijwoners bij Mij.”
- Economie wordt zo beschermd tegen ongelijkheid en uitbuiting.
- Het Jubeljaar herstelt **familie-erfdeel, identiteit en toekomst.**

Sociale wetten

- Geen rente van broeders.
- Geen harde onderdrukking van arme landgenoten.
- Slaven uit Israël zijn geen bezit maar broeders; zij worden vrijgelaten in het Jubeljaar.

Thema: *Vrijheid is geen menselijke prestatie maar een goddelijke gave. Het land, de tijd en de mensen behoren aan God.*

2. Leviticus 26 — *Zegen en vloek: de geestelijke logica van het verbond*

Zegen bij gehoorzaamheid

- Regen op tijd, overvloedige oogst, vrede in het land.
- Geen wilde dieren, overwinning op vijanden.
- God woont in hun midden: **Immanuël-belofte.**

Samenvatting Jeremia 32 verzen 6-27 en Jeremia 16 vers 19 tot 17 vers 14 HAFTARA

Jeremia 32:6-27

Geloof midden in oordeel – God koopt toekomst terwijl de stad valt

1. Jeremia koopt een akker (vers 6–15)

- De HEERE openbaart Jeremia dat zijn neef Hanameël zal komen om hem een akker in Anatot te laten kopen.
- Dit gebeurt terwijl **Jeruzalem belegerd wordt door Babel** en Jeremia gevangen zit in de binnenste voorhof.
- Hanameël komt inderdaad, en Jeremia weet: **dit is het woord van de HEERE**.
- Jeremia koopt de akker, weegt het geld af, stelt de koopakte op, verzegelt die en geeft de documenten aan Baruch.
- De opdracht: de akte moet in een aarden pot bewaard worden, **voor lange tijd**.
- De betekenis:
“Huizen, akkers en wijngaarden zullen in dit land weer gekocht worden.”
- Terwijl alles instort, laat God Jeremia **een teken van toekomst** zetten.

Thema: geloof is gehoorzaamheid in het zicht van de ondergang.

2. Jeremia's gebed: waarom dit teken? (vers 16–22)

- Jeremia bidt nadat hij de akte heeft overgedragen.
- Hij erkent Gods macht: Schepper, Rechter, Verbondsgod.
- Hij herinnert Gods daden: uittocht uit Egypte, wonderen, trouw aan het volk.
- Hij benoemt ook de zonde van Israël: ongehoorzaamheid, afgoderij, verharding.
- Hij ziet de realiteit: de stad is omringd door belegeringsdammen, hongersnood en oordeel.

Thema: echt geloof kijkt de werkelijkheid recht in de ogen en spreekt tegelijk tot God.

3. De crisis: oordeel is rechtvaardig (vers 23–25)

- Jeremia erkent dat het volk het land wel ontving, maar God niet gehoorzaamde.
- Daarom is het oordeel terecht.
- Toch blijft de vraag hangen: “*Heere, U zegt mij een akker te kopen... terwijl de stad in handen van de Chaldeeën valt.*”
- Jeremia begrijpt het teken nog niet.

Thema: geloof worstelt eerlijk met Gods opdrachten.

4. Gods antwoord: niets is te wonderlijk voor Mij (vers 26–27)

- De HEERE antwoordt met een kernzin die het hele hoofdstuk draagt:
“Zie, Ik ben de HEERE, de God van alle vlees. **Zou ook maar iets voor Mij te wonderlijk zijn?**”
- De akker is een teken van **herstel na het oordeel**.
- God oordeelt, maar Zijn plannen eindigen niet in verwoesting.
- Hij blijft de God van toekomst, zelfs wanneer de muren vallen.

Thema: Gods oordeel sluit Zijn beloften niet af; Zijn macht reikt verder dan de crisis.

Overkoepelende lijn

Jeremia koopt een akker terwijl de stad valt — een profetisch teken dat God, midden in oordeel, al bezig is met herstel. Niets is te wonderlijk voor Hem.

-
- De zegen is relationeel: *“Ik zal in jullie midden wandelen.”*

Vloek bij ongehoorzaamheid

In vijf oplopende trappen:

1. Angst, ziekte, misoogst.
2. Vijanden overheersen.
3. Droogte en mislukte oogsten.
4. Wilde dieren, verlies van kinderen.
5. Oorlog, belegering, verstrooiing, verwoesting van het land.

Het land zal zijn sabbatten krijgen — **met of zonder Israël**.

Toch blijft er hoop

- Als zij hun zonde belijden en hun hart wordt verbroken,
- **herinnert God Zich het verbond met Abraham, Isaak en Jakob.**
- God verwerpt Zijn volk niet definitief.

Thema: Heiligheid is relatie. Zegen is nabijheid; vloek is verwijdering. Maar Gods trouw is sterker dan Israëls ontrouw.

Jeremia 16:19–17:14 — Samenvatting Haftara Behár Bechoekotai

1. God als Toevlucht voor de volken (16:19–21)

- Jeremia belijdt: “**HEER, mijn kracht, mijn sterkte, mijn toevlucht in de dag van benauwdheid.**”
- De **volken** zullen uiteindelijk naar Israël komen en erkennen:
  - “Onze vaders erfden leugen, niets dat baat.”
- God kondigt aan dat Hij de volken Zijn **macht** en **hand** zal laten zien.
- Dit is een profetie van **wereldwijde erkenning** van de God van Israël.

Thema: → Israël is geroepen tot getuigenis; de volken zullen uiteindelijk de waarheid zoeken bij de God van Israël.

2. Vloek en zegen: vertrouwen op mens of op God (17:1–8)

a. De zonde van Juda is diep gegrift (17:1–4)

- De zonde staat **gegrift** in het hart van het volk, alsof met een ijzeren pen.
- Daarom zal het volk zijn land en erfenis verliezen.
- Het oordeel is niet willekeurig, maar het gevolg van een **verhard hart**.

b. Twee levenswegen (17:5–8)

Jeremia tekent een scherp contrast:

1. De mens die op mensen vertrouwt → vloek

- Lijkt op een **dor struikje in de woestijn**.
- Ziet het goede niet wanneer het komt.
- Leeft in droogte, onvruchtbaarheid en verlatenheid.

2. De mens die op de HEER vertrouwt → zegen

- Lijkt op een **boom aan waterstromen**.
- Blijft groen in hitte.
- Kent geen angst in droogte.
- **Blijft vrucht dragen**, zelfs in moeilijke tijden.

Thema: → Het hart bepaalt de vrucht. → Vertrouwen op mensen leidt tot geestelijke droogte; vertrouwen op God tot leven.

3. Het bedrieglijke hart en Gods onderzoek (17:9–11)

6. “Het hart is **arglistig** boven alles.”
7. Alleen **God** kan het hart doorgronden en toetsen.
8. De mens die rijkdom verzamelt door onrecht is als een vogel die eieren uitbroedt die niet van haar zijn: → het eindigt in **schande**.

Thema: → Ware gerechtigheid komt niet uit het hart van de mens, maar uit Gods oordeel en waarheid.

4. Gods troon van heerlijkheid en Israëls keuze (17:12–13)

- God wordt genoemd: “**Een troon van heerlijkheid, hoog vanaf het begin.**”
- Israël heeft een keuze:
  - Wie God **verlaat**, wordt **beschaamd**.
  - Wie van Hem **afwijkt**, wordt geschreven in het **stof** (vergankelijkheid).
- Want: “**De HEER is de bron van levend water.**”

Thema: → Afwijken van God is kiezen voor dorheid; bij Hem is de bron van leven.

5. Jeremia’s gebed om genezing en redding (17:14)

- Jeremia eindigt met een persoonlijke roep: “**Genees mij, HEER, dan zal ik genezen; verlos mij, dan zal ik verlost zijn.**”
- Zijn vertrouwen is totaal: “**Want U bent mijn lof.**”

Thema: → Ware genezing — lichamelijk, geestelijk, nationaal — komt alleen van God.

Kern in één alinea

Jeremia schildert een wereld waarin Israël en de volken geconfronteerd worden met de waarheid: menselijke kracht faalt, het hart is bedrieglijk, maar wie op de HEER vertrouwt, vindt leven, vruchtbaarheid en genezing. God is de bron van levend water; afwijken leidt tot dorheid en ballingschap. Jeremia zelf leeft dit voor in zijn gebed: alleen God kan genezen, redden en herstellen

Samenvatting parashot Behár en Bechoetai NT

Lukas 4:16–21 en Mattheüs 22:1-14

Jezus opent Jesaja en verklaart: dit gaat over Mij

1. Jezus in de synagoge van Nazareth (vers 16)

- Jezus komt naar Nazareth, waar Hij is opgegroeid.

- Op de sabbat gaat Hij, zoals Hij gewend was, naar de synagoge.
- Hij staat op om te lezen — een teken van eerbied en van een officiële lezing.

Thema: Jezus handelt binnen de gewone orde van Israël; Hij staat in de lijn van de Schrift.

2. De lezing uit Jesaja (vers 17–19)

- Hem wordt de boekrol van de profeet Jesaja gegeven.
- Hij vindt bewust de plaats (Jesaja 61) waar staat:
  - De Geest van de HEERE is op Mij.
  - Hij heeft Mij gezalfd om armen het goede nieuws te brengen.
  - Om gevangenen vrijlating te verkondigen.
  - Om blinden herstel van zicht te geven.
  - Om verdrukten vrij te zetten.
  - Om het jaar van het welbehagen van de HEERE te verkondigen.

Thema: Jezus leest een tekst die gaat over **bevrijding, herstel en Jubeljaar** — het grote herstel van God.

3. Jezus gaat zitten en alle ogen zijn op Hem gericht (vers 20)

- Hij rolt de boekrol op, geeft die terug aan de dienaar en gaat zitten — de houding van een leraar.
- De hele synagoge kijkt gespannen naar Hem: wat gaat Hij zeggen?

Thema: De verwachting is hoog; de Messiasvraag hangt in de lucht.

4. De kernzin: “Heden is dit Schriftwoord vervuld” (vers 21)

- Jezus zegt:

“Heden is dit Schriftwoord in uw oren vervuld.”
- Hij verklaart dat **Hijzelf** de Gezalfde is waar Jesaja over sprak.
- De tijd van Gods bevrijding is **nu** begonnen — in Hem.

Thema: Jezus identificeert Zichzelf als de Messias die het Jubeljaar van God brengt.

Overkoepelende lijn

In Lukas 4:16–21 opent Jezus de Schrift, leest de belofte van bevrijding uit Jesaja 61 en verklaart dat deze profetie op dat moment in Hem vervuld wordt. De Messias is gekomen om vrijheid, herstel en genade te brengen.

Mattheüs 22:1–14

De bruiloft van de Koning – genade aangeboden, maar niet vrijblijvend

1. De gelijkenis begint: een koning bereidt een bruiloft voor zijn zoon (vers 1–2)

9. Jezus vertelt opnieuw in gelijkenissen.
10. Het Koninkrijk van de hemel wordt vergeleken met een **koning** die een **bruiloftsfeest** geeft voor zijn **zoon**.
11. De bruiloft staat voor Gods redding en de komst van de Messias.

Thema: Gods Koninkrijk is geen vergadering maar een feest — een bruiloft.

2. De eerste genodigden weigeren (vers 3–6)

- De koning stuurt dienaren om de genodigden te roepen, maar zij **willen niet komen**.
- Hij stuurt opnieuw dienaren met de boodschap dat alles klaarstaat.
- De genodigden reageren op drie manieren:
  - **Onverschilligheid:** ze gaan naar hun akker of handel.
  - **Verachting:** ze mishandelen de dienaren.
  - **Geweld:** sommigen doden de dienaren.

Thema: De weigering is niet onwetendheid maar verzet; het hart wil niet.

3. Oordeel over de weigeraars (vers 7)

- De koning reageert rechtvaardig: hij straft de moordenaars en verwoest hun stad.
- Dit weerspiegelt het oordeel over Israël dat de profeten verwierp.

Thema: Genade afgewezen laat oordeel over.

4. De uitnodiging gaat naar iedereen (vers 8–10)

- De koning opent de uitnodiging voor **allen die men maar vindt**, goed en slecht.
- De bruiloftszaal wordt gevuld met gasten die nooit op de eerste lijst stonden.
- Dit wijst op de roeping van de volken en van mensen die niet “in aanmerking leken te komen”.

Thema: Gods genade is ruim; Hij vult Zijn huis.

5. De man zonder bruiloftskleed (vers 11–13)

- De koning ziet een man zonder bruiloftskleed.
- Het kleed staat voor **gerechtigheid, bekering, het nieuwe leven** dat bij het Koninkrijk hoort.
- De man is wel binnengekomen, maar niet veranderd.
- Hij wordt gebonden en buitengeworpen.

Thema: Je kunt niet op eigen voorwaarden in Gods Koninkrijk blijven; genade vraagt om bekering.

6. De slotzin (vers 14)

“Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.”

De roep klinkt breed, maar alleen wie antwoordt met geloof en gehoorzaamheid hoort werkelijk bij de bruiloft.

Thema: Uitverkiezing blijkt in het antwoord op de roep.

Overkoepelende lijn

Mattheüs 22:1–14 laat zien dat **God Zijn Koninkrijk aanbiedt als een bruiloftsfeest. De eersten weigeren, de laatsten worden binnengebracht, maar alleen wie het bruiloftskleed draagt — het leven dat bij de Koning past — blijft in Zijn feestzaal.**